Illés György

A merénylet

részlet a Zách Feliciánról készülő regényből

A csorba holdas éjszakára lassan megvirradt. Szent György havának 17. napja volt. Húsvét után való szerda. Visegrád a reggeli aranypárákban bújt meg. Még nem volt öt óra, amikor a nap szétnézett az égaljáról, és lassan felszívta a párákat. A Duna bágyadt, ezüstös teste felragyogott a fényben.

Az erős, testes öregember felriadt nehézálmából. Csak lassan eszmélt. Szeme tompán meredt előre, valahová az ablak felé, amelynek hatszögletű, ólomba foglalt, apró üvegtáblácskáin bekúsztak a reggeli sugarak. Bálványszerű, komor arcán egy vonás sem rezzent. Még mindig nem hitte, hogy ébren van, de csontos kezével görcsösen markolta az ágy deszkáit.

Hirtelen felült. Az ismeretlen zajtól szinte kegyetlenné kövült karvalyarca. Eres, vén jobbjának ujjai beletúrtak még mindig sűrű, fehér hajába, majd megdörzsölte ősz sertékkel borított arcát. Figyelt. Kékesfekete szeme villogott. Tekintete a fogason függő kardjának ezüstmarkolatán pihent meg, amelyen jáspisok ragyogtak.

– Valaki sír! – ismerte fel a nyüszítő zokogás hangjait, amelyektől gyomrot markoló és torkot fojtogató szorongást érzett.

Felugrott. Most látszott, hogy széles vállú, csontos ember, kezelába hosszú. Felkapta az asztalról a teli ezüstkupát, és néhány kortyot ivott a borból. Imbolygó léptekkel ment az ablakhoz, felrántotta, majd kihajolt. A kertből madárcsicsergés hallatszott: galamb burukkolt, veréb csiripelt, rigó fuvolázott.

– A szentségit! – mormolta, majd sebesen kapkodta magára ruháit. De az ajtóban mégis megtorpant. Sohasem félt hosszú életében, most azonban nem merte rögtön kinyitni szobája ajtaját, keze mintha ráragadt volna a kilincsre. A zokogás hangja a folyosóról hallatszott.

Amikor az ajtót feltépte, megtántorodott. Hideg borzongást érzett, ahogy a kövön térdelő, fehér ruhás, zokogó alakban a leányára ismert.

– Mi történt veled? – kérdezte rekedt suttogással, mintha megszorították volna a torkát.

– Ölj meg, atyám! – rebegte Klára.

– De miért? – faggatta az öregember.

Kétségbeesett hüppögés felelt, majd a lány hidegre kékült szájáról, zokogástól kísérve, elhangzott a panasz:

– Meggyaláztak... a herceg… a királyné… – kezdte Klára a keserves vallomást szakadozott beszéddel, azután többször újrakezdve mindig érthetőbben elmondta, mit követtek el ellene.

Az indulat néhány pillanatra letaglózta és némává tette, de a véreres, öreg szempár veszettül kezdett villogni, majd mint amikor az erős gát szakad át a víz árjának roppant erejétől, embertelen üvöltéssel törte meg a némaságot. A megsebzett vadállat szokott így felhördülni, amikor halálos sebet kapott. Tágra nyílt, elfeketedett szemmel már nem is a lányára figyelt, csak a meszelt falat bámulta, de nem a falat látta, hanem Erzsébet királyné szőke kontyát és Károly királyráncos arcát.

„Gazok! Eb asszonynak kutya öccse! Szent, csak a füle mögött kormos… – gondolta keserű haraggal. – *Ez hát a köszönet szolgálataimért, fáradozásaimért, vérem hullatásáért?!"*

– Ölj meg édesapám! – zokogta Klára.

Zách Felicián arcvonásai göcsörtössé torzultak, bozontos szemöldöke megrándult a kíntól.

– Nem tudod, mit kérsz – motyogta, noha átfutott benne az iszonyú sejtelem; talán jobb lenne, ha teljesíteni tudná legkisebb gyermeke kérését.

– Na, eredj! – parancsolta, és visszament a szobájába.

Csönd lett. Komor és süket. A nyitott ablakon bekúszott a tavaszi zsongás: madárfütty és reggeli neszek. Nem hallotta. Szögletes, ősz fejét előreszegezve állt sokáig mozdulatlanul. Aztán megindult, véres szemmel járt fel és alá az ajtótól az ablakig, nehéz, öreg teste ingatva jobbra-balra. Már érezte, tudta, támadni fog. A gyalázatot meg kell torolni. A szégyent csak a vér moshatja le…

Tépték, marták a gyilkos gondolatok. Bosszút forralt hideg eltökéltséggel.

„Holló fészkén hattyút keresni őrült bolondság! A bűn tanyájára adtam ártatlan gyermekemet! – kesergett. – *Összejátszottak a galádok! Megölöm őket, amikor együtt vannak. A gazember megszökött."* – és maga előtt látta a távozó Kázmér herceget.

Érezte, erősnek kell lennie. Megrázta a csengőt.

– Hozz ételt! – parancsolta a belépő szolgának.

Amikor megreggelizett, lefeküdt pihenni.

– Ha dél lesz… – suttogta, és félálomba merült.

A napóra árnyéka éppen delet mutatott, amikor az udvarmester megkongatta azt a kínai gongot, amelyet Károly király nagybátyja, Róbert nápolyi király ajándékozott unokaöccsének. Ez a tompa kondulás messze elhallatszott.

A pohárnok és az asztalnok már régen megterített a király ebédlőtermében. A pohárszéken ezüstserlegek, kupák, kések, kanalak, villák és kézmosó tálcák csillogtak. Egyszerű, hétköznapi ebéd volt ez a szerdai. Üres maradt a zenészek emelvénye és a vendégek helye. A nagy, négyszögletű asztalon csak a királyi család négy tagjának terítettek.

Kónya mester, a fő étekfogó épp messze járt a palotától, ezért a helyettese, Sándorfia Sándor parancsolt az étekfogóknak, hogy mikor hozzák a fogásokat a konyhából az ebédlőbe.

A királyné lépett be elsőnek, mögötte Károly király mosolygós arca látszott. A királyi párt a nevelők követték, Gyulafia Miklós és Jánosfia Miklós, akik kézen fogva vezették a királyfiakat, a négyéves Lajost és a háromesztendős Endrét.

„Még várok, hogy együtt legyenek!" – gondolta fogcsikorgatva oszlopos házának kapujában, ahol meghúzódva várakozott. Egy pillantást vetett Bódog nevű fiára, aki hű szolgájával és két lóval állt a palota előtt. Nem árulta el, mire készül, csak ennyit vetett oda:

– Lehet, hogy lovagolunk, ha a dolgomat elvégeztem.

Fia engedelmesen bólintott, sohasem mert kíváncsiskodni.

Kilépett házának kapuján. Lassan, kevélyen sétált el a királyi palota bejáratához. A kapuőr tisztelgett, megszokta, hogy Zách Felicián szabadon léphet a király elé.

– Ölj meg, atyám! – hangzott a fülében Klára nyüszítése, és ezek a visszacsengő szavak méregként forralták a vérét.

Nyugodt léptekkel haladt végig az ismerős folyosón. Rátarti fővetéssel viszonozta az udvari cselédek alázatos köszöntgetését, akik buzgón nyitottak utat neki. Az ebédlőterem ajtajához ért, tekintélyes mozdulattal intett az ajtónállónak, és halkan, higgadtan belépett. Az uralkodó tekintetében a legcsekélyebb csodálkozás sem villant. Barátsággal és kérdőn pillantott hívére, amint felmagasult előtte.

– Meghalsz, beste király, a leányomért! – kiáltotta élesen, majd kirántotta a kardját és Károly Róbert fejére sújtott. A király felemelte jobbját, de nem tudta volna megvédeni magát, ha Erzsébet királyné jobb kezét villámgyorsan az ura fejére nem teszi. A király sebesülten az asztal alá bukott, Erzsébet négy ujja pedig levágva hullott a földre.

Ez a négy ujj mentette meg Károly király életét. A királyné a fájdalomtól ájultan rogyott össze, csonka kezéből vér patakzott.

Felicián azt hitte, végzett az uralkodópárral, ezért most a gyerekekre rontott. A nevelők azonban önfeláldozóan ráborultak a királyfiakra, és segítségért kiáltottak. A kardcsapások halálos sebeket ejtettek a nevelőkön, de a kis Lajos hajából csak egy tincset vágott le a félrecsúszott penge.

Többet nem sújthatott. Sándorfia Sándor hátulról rohant a merénylőre, és két kézre fogott tőrével Felicián nyaka és a jobb válla közé mélyen beleszúrt, majd a földre rántotta.

A kiáltozásokat meghallva, ekkor rontottak be a fegyveres testőrök.

– Vágjátok le a gaz felségsértőt! – kiáltotta az étekfogó, és a súlyos sebében fetrengő Feliciánra mutatott.

Károly király, aki csak könnyebb sebet kapott, feltápászkodott az asztal alól.

– A fejére vigyázzatok! Azt Budára küldjük, hogy tanulják meg a gonosz polgárok, miképpen járnak a király ellenségei. Szegezzék a fejét a város kapujára!

A fegyveresek valósággal feldarabolták.

– Orvost, orvost! – kiáltotta a király, mert csak most vette észre a földön heverő, vérző feleségét és a halálosan sebesült nevelőket.

– Éltek, virágocskáim! – kiáltotta, és zokogva csókolta sértetlen gyermekeit.

Bertold úr, az orvos elképedve állt a véres tett színhelyén, de néhány pillanat múlva hozzáfogott a királyné szörnyű sebének bekötözéséhez.

A király parancsára a dajkák sietve kapták fel a gyermekeket, és a szobájukba vitték őket, hogy ott folytassák az ebédet, ha tudják. A bekötözött kezű Erzsébetet testes vászoncselédek emelték fel óvatosan.

– Az ujjait mentsd meg Bertold! A törvénylátók elé akarom majd tenni a véres ruhákkal együtt.

– Majd égetett borba teszem, felség – válaszolta az orvos, azután remegő kézzel szedte fel a levágott ujjakat, majd távozott, hogy a sebesültek segítségére legyen.

A király barna arca egészen megsötétedett. Összeszorított ajka keskeny vonalnak látszott. Dédapjára, első Károly Anjou hercegre gondolt, aki Nápoly királya lett, és sohasem adott kegyelmet. Még a

német király fiát, a híres Hohenstaufen-család utolsó sarját, Konradinót is lefejeztette Nápoly piacán, amikor fogságába esett.

A bosszúszomj égette egész valóját. Testőrei mozdulatlanul várakoztak. Érdes hangja recsegett, mikor Felicián összekaszabolt testére mutatott.

– Ezt a hullát dobjátok az ebeknek!

A dühös vérszomj még jobban úrrá lett rajta.

– Törjetek a házára! Fiának és leányának is lakolni kell galád apjuk tettéért!

– Fia szolgájával és két lovával a palota előtt várakozik – szólalt meg az egyik kapuőr.

– Átkozott lator ő is! Kössétek a szolgával együtt a lovak farkára, és hajszoljátok végig a városon, amíg le nem foszlik meztelen testükről a hús! Őket is falassátok fel a kutyákkal!

Arcán egészen eltorzultak a vonások. *„Meghalsz, beste király, a lányomért!"* – hallotta a merénylő szavait visszacsengeni. Felbőszítette a vád, de nem érte váratlanul, hiszen már az egész városban beszéltek Kláráról és Kázmér hercegről.

– Hozzátok a lányát! Ő árulkodott galádul fenevad apjának. Miatta lett nyomorék a királyné. Kerítsétek elő a hóhért! – parancsolta üvöltve.

Pietro mester, a bivalyerős olasz hóhér belépett. Nagy bőrtáskában hozta szerszámait.

Mélyen meghajolt, parancsra várva.

– Ide figyelj, Pietro! A leánynak levágod az orrát, az ajkát, hogy a fogai kilátszódjanak! Levágod mindkét kezének ujjait a hüvelykujjának kivételével. Ti pedig – fordult a fegyveresekhez – lóra kötözitek, és addig űzitek a városon keresztül, amíg lélegzik. Ezt kell neki kiáltoznia: *„Így jár, aki hűtlen a királyhoz!"* Ha jól végzitek a dolgotokat, a jutalom nem marad el...

Kétségbeesett sikoltások, rémült kiáltások hallatszottak. A pribékek durván vonszolták Felicián gyönyörű lányát. Félig már letépték a ruháját, és korbáccsal verték hófehér testét.

Valami emberi irtózás mintha felébredt volna Károlyban, mert nem várta meg a szörnyű ítélet végrehajtását, hanem sietve távozott a felesége lakosztálya felé.